

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
2. หญิงบริการทางเพศที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวินิยมมีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะหลังการทดลองสูงกว่าหญิงบริการทางเพศกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
3. หญิงบริการทางเพศที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวินิยมมีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะติดตามผลสูงกว่าหญิงบริการทางเพศกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
4. หญิงบริการทางเพศที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวินิยมมีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
5. หญิงบริการทางเพศที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวินิยมมีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
6. หญิงบริการทางเพศที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวินิยมมีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะติดตามผลและระยะหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผลวิธีการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากก่อนการทดลอง หญิงบริการทางเพศที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวินิยมและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยในการเห็นคุณค่าของตนเองไม่แตกต่างกัน แต่ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลคะแนนเฉลี่ยมีความแตกต่างกัน โดยหญิงบริการทางเพศที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีทวินิยมมีคะแนนเฉลี่ยในการเห็นคุณค่าของตนสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งสองระยะ ซึ่งสามารถอธิบายได้จากการที่กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีทวินิยมและกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตามเวลาที่ผ่านไป 3 ระยะคือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลัง

การทดลองและระยะติดตามผล การเห็นคุณค่าในตนเองในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้เนื่องจากการที่พบกลุ่มในครั้งที่ 7 ฉะนั้นใช้ชีวิตอย่างไรต่อไป หญิงบริการทางเพศมีการท้าทายกันและขณะเข้ากลุ่มทุกคนมีทิศทางเป็นของตนเองว่าจะจัดการอย่างไรกับชีวิต บางคนจะทำงานเก็บเงินสักระยะจะไปเปิดร้านขายของชำเล็ก ๆ ที่บ้านเกิด บางคนจะเลิกเล่นการพนันและเก็บออมเงินเพื่อใช้หนี้ บางคนจะพยายามเลิกดื่มเหล้าเพื่อรักษาสุขภาพของตนเอง หญิงบริการทางเพศกลุ่มทดลองได้รับการส่งเสริมให้รับรู้ถึงอิสรภาพในการกำหนดชีวิตของตนเอง และสามารถค้นพบความหมายของชีวิตในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อความยากลำบากที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ มีความกระตือรือร้นในการดำเนินชีวิต สร้างกำลังใจและมองโลกในทางบวกสอดคล้องกับที่แฟรงก์เกิด (Frankl, 1978 cited in Corey, 2001, p. 38) เน้นว่ามนุษย์พร้อมที่จะเผชิญกับความยากลำบากต่าง ๆ トラบเท่าที่มนุษย์มองเห็นความหมายในสิ่งนั้น และในการเผชิญกับความยากลำบากเหล่านี้ การมีความรู้สึกว่าท้าทายและความรู้สึกว่ายังคงมีความหวัง เป็นสิ่งที่แสดงถึงชัยชนะของมนุษย์ ซึ่งวิธีการให้คำปรึกษาตามแนวทางนี้จะเน้นที่อนาคต ในทิศทางมุ่งสู่ความหมายของชีวิต เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน มีเป้าหมายและแนวทางชัดเจน ผู้ให้คำปรึกษามีเทคนิคเฉพาะ เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนทัศนคติต่อชีวิตที่เข้มแข็ง มีทิศทางผู้เป้าหมายที่มีความหมายต่อเขา ได้ฝึกทักษะในการเผชิญปัญหาและที่สำคัญคือเป็นการทำให้หญิงบริการทางเพศผ่านพ้นเหตุการณ์เลวร้ายได้อย่างสงบมั่นคง มองชีวิตอย่างเป็นจริงและสามารถค้นหาความหมายที่แท้จริง สอดคล้องกับที่ แอนโทโนฟสกี (Antonovsky, 1982, p. 189) กล่าวว่าเมื่อบุคคลต้องเผชิญกับปัญหา หากบุคคลประสบความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาของตนเอง ก็จะนำไปสู่ความเชื่อมั่นและการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการทดลองทั้ง 3 ระยะ แสดงถึงการส่งผลกระทบระหว่างวิธีการทดลองและระยะเวลา ส่วนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้คำปรึกษาแนะนำตามปกติทั่วไปจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความแตกต่างกันตามช่วงระยะเวลาของการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าหญิงบริการทางเพศที่เข้าร่วมกลุ่มให้คำปรึกษาตามทฤษฎีภวนิยมจะได้รับการกระตุ้นให้รักชีวิตและชีวิตยังคงมีความหวัง มีความคิดที่ตนรู้สึกภาคภูมิใจและแบ่งปันให้สมาชิกคนอื่นได้รับรู้ อีกทั้งยังได้ยอมรับและชื่นชมจากสมาชิกในกลุ่มด้วยกันและผู้นำกลุ่ม จึงทำให้หญิงบริการทางเพศเกิดการมองตนเองในแงุ่มใหม่ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีความสามารถ มีความสำคัญจึงส่งผลให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นกว่าหญิงบริการทางเพศกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่ม ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้เป็นคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง

ของหญิงบริการทางเพศในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลของหญิงบริการทางเพศกลุ่มทดลองเพิ่มสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองนั้นส่งผลร่วมกันต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของหญิงบริการทางเพศ

2. หญิงบริการทางเพศที่ได้เข้าร่วมกลุ่มการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองในระยะหลังการทดลองสูงกว่าหญิงบริการทางเพศกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถเพิ่มความเข้มแข็งในการมองโลกทางบวก ทั้งนี้เนื่องจากหญิงบริการทางเพศที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองได้รับการส่งเสริมให้ตระหนักในมิติด้านจิตวิญญาณรับรู้ถึงอิสรภาพในการเลือกกำหนดตนเอง และพร้อมที่จะรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง แฟรงเกิล (Frankl, 1967, p. ix) กล่าวว่าจิตวิญญาณเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความรับผิดชอบต่อการเลือกของตนเอง ซึ่งมีจิตวิญญาณนี้ก่อให้เกิดมโนธรรม ความรัก การมีชีวิตอยู่เหนือตน (Self-Transcendence) และเจตนารมณ์สู่ความหมาย (Wille to Meaning) บุคคลที่มีอิสรภาพในการเลือก จะสามารถรักษาความเชื่อมั่นของตนได้ดีภายใต้การกดดันทางสภาพร่างกายและจิตใจ อิสรภาพในการเลือกดังกล่าวนี้เป็นอิสรภาพทางจิตวิญญาณ (Spirit) ที่ทำให้มนุษย์ดำรงอยู่อย่างมีความหมายและมีชีวิตอยู่ต่อไปได้อย่างมีความมั่นคงในจิตใจ มีความสุขสงบในการดำรงชีวิต สอดคล้องกับ แบลคแฮม (Blackham, 1977, p. 167) ที่กล่าวว่าเมื่อบุคคลเผชิญกับความยุ่งยากสับสน บุคคลจะต้องเรียนรู้ว่าตนมีเสรีภาพในการเลือก การเรียนรู้เช่นนี้จะทำให้บุคคลเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีทางเลือกใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากกว่าผู้ที่รอคอยให้เหตุการณ์เป็นไปตามโชคชะตาของตนเอง แอนโทนอฟสกี (Antonovsky, 1982, p. 189) กล่าวว่าประสบการณ์ที่บุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในผลที่เกิดขึ้นกับตนจะช่วยให้คนมีความรู้สึกรับรู้คุณค่าแห่งตนเพิ่มมากขึ้น แฟรงเกิล (Frankl, 1970, p. 98, 105) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองเน้นที่การมองอนาคตไม่คร่ำครวญกับสิ่งที่ผ่านมาชีวิตเต็มไปด้วยความมุ่งหมาย และการมองเห็นคุณค่าแห่งตนนอกจากนี้การให้ปรึกษาตามแนวทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองยังช่วยให้บุคคลมองเห็นความหมายของชีวิตจากประสบการณ์ที่ผ่านมา จะทำให้กลุ่มหญิงบริการทางเพศมีพลังในการที่จะป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ตลอดจนโรคเอดส์ และอาจมองหาช่องทางในการดำรงชีวิตที่ไม่เสี่ยงต่อชีวิตหรือสุขภาพของตน ดังเช่นจากการดำเนินการกลุ่มในครั้งนี้ 3 หญิงบริการทางเพศคนหนึ่งกล่าวว่าชีวิตของตนตั้งแต่เกิดมาไม่เคยสบาย หนังสือก็เรียนแค่ ป. 4 ต้องรับผิดชอบเลี้ยงครอบครัว พอเป็นสาวมีสามีมีลูกก็ต้องจากครอบครัวเพื่อมาหาเงินใช้หนี้

เธอตั้งใจว่าเมื่อหมดหนี้ก็จะเลิกอาชีพขายบริการทางเพศและไปอยู่พร้อมหน้าครอบครัว ผู้ให้คำปรึกษาได้ให้กำลังใจที่เป็นคนเสียสละเพื่อครอบครัวเพื่อคนที่เรารักทั้งสิ้น มีสมาชิกกลุ่มอีกผู้หนึ่งกล่าวเสริมขึ้นว่าตนก็ประสบเช่นกัน แต่พยายามประหยัด เก็บออมและส่งเงินไปใช้หนี้ประจำ หนี้ก็ลดลง สมาชิกคนแรกบอกว่าเราต้องขยัน ประหยัด และรักษาสุขภาพ จะได้หมดหนี้เร็วขึ้น ดังนั้นจึงส่งผลให้หญิงบริการทางเพศที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีทวนนิยมมีการเห็นคุณค่าในตนในระยะหลังการทดลองสูงกว่าหญิงบริการทางเพศกลุ่มควบคุม

สรุปได้ว่าผลของการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวนนิยมสามารถช่วยให้หญิงบริการทางเพศได้เกิดการรู้จักตนเองในแง่มุมใหม่ โดยที่ไม่มองตนเองว่าตนเป็นบุคคลไร้ค่า แต่กลับเรียนรู้ที่จะใช้ศักยภาพของตนเองที่เคยมีในอดีตมาใช้ในการสร้างพลังบวกให้กับตนเอง โดยมุ่งเน้นที่จะดูแลสุขภาพของตนเองมากกว่าที่จะปล่อยชีวิตไปวัน ๆ ตามกรรม จึงทำให้หญิงบริการทางเพศกลุ่มนี้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น ดังนั้นจะเน้นเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของหญิงบริการทางเพศกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองจึงเพิ่มขึ้นกว่าหญิงบริการทางเพศกลุ่มควบคุม

3. หญิงบริการทางเพศที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวนนิยมมีการเห็นคุณค่าในตนในระยะติดตามผลสูงกว่าหญิงบริการทางเพศกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวนนิยมเป็นการให้คำปรึกษาที่ช่วยให้ผู้มารับคำปรึกษาค้นพบตนเองว่าเขาคือใคร รับรู้ถึงประสบการณ์ที่เขาประสบอยู่ว่าเป็นอย่างไรและตนเองต้องการอะไรสิ่งที่สำคัญคือการเอื้ออำนวยให้ผู้มารับคำปรึกษารับรู้ถึงอิสรภาพของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสถานการณ์ที่ตนเผชิญ พัฒนามุมมองที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากเดิมขึ้นใหม่ และรับรู้สถานการณ์ที่ประสบอยู่เป็นไปในด้านดีและมีความหมาย กระบวนการให้คำปรึกษานี้มีลักษณะเฉพาะ คือผู้ให้คำปรึกษาเอื้ออำนวยให้ผู้มารับคำปรึกษาค้นพบความหมายและคุณค่าของชีวิต จนพบความหมายอันแท้จริงและยั่งยืนได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งจะเผชิญสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นความล้มเหลว ความสุขความทุกข์ เมื่อบุคคลเห็นความมีคุณค่าในตนเองแล้วก็จะมองโลกอย่างมีความหมาย สามารถตัดสินใจที่จะจัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างเหมาะสม และมองเห็นความมีคุณค่าในตนเอง เช่นในการพบกลุ่มครั้งที่ 6 หลังจากหักทนายแล้วได้ถามกลุ่มว่าจากการที่ทุกคนได้ตั้งเป้าหมายว่าจะทำอะไร เพื่อสนองความต้องการของตนเอง ได้เริ่มดำเนินการหรือยัง สมาชิกกลุ่มผู้หนึ่งบอกว่าตอนนี้เริ่มระวังสุขภาพมากขึ้นเพราะถ้าตนเองคิดเชื่อเอดส์ก็คงไม่ได้กลับบ้าน และตอนนี้พวกเราหลังจากเลิกกลุ่มถ้ามีอะไรเราจะปรึกษากัน ดังนั้นเมื่อได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีทวนนิยมจนครบโปรแกรม หญิงบริการทางเพศจึงได้มองเห็นความมีคุณค่าในตนเองสูงขึ้นและมีความคงทนจนถึงระยะติดตามผล เนื่องจากหญิงบริการทางเพศได้เรียนรู้การเผชิญความขัดแย้งในชีวิต ปัญหาต่าง ๆ ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งจะทำให้

หญิงบริการทางเพศมีการมองเห็นคุณค่าในตนเองเพราะได้จัดการชีวิตทุกอย่างด้วยตนเอง และตนเองยังมีความหมายสำหรับคนรอบข้าง แอน โทนอนอฟสกี (Antonovsky, 1987, p. 248) กล่าวว่าเมื่อบุคคลมองเห็นคุณค่าในตน จะสามารถเผชิญกับปัญหาหรือความยากลำบากได้ดีและถึงแม้จะพบกับปัญหาที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ บุคคลเหล่านี้

สรุปได้ว่า หญิงบริการทางเพศที่เข้าร่วมกลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีภวนิยมเมื่อเวลาผ่านไป เกิดการยอมรับในคุณค่าของตนเอง อีกทั้งยอมรับในสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนสมาชิกกลุ่มและสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นนี้ยังคงดำเนินต่อไปอีกหลังจากจบกลุ่มการทดลองไปแล้ว หญิงบริการทางเพศก็ยังคงผูกพันกัน เมื่อมีปัญหาที่ไม่รู้สึกตนโดดเดี่ยว จึงเป็นเหตุผลให้หญิงบริการทางเพศกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าหญิงบริการทางเพศกลุ่มควบคุมในระยะติดตามผล 1 สัปดาห์

4. หญิงบริการทางเพศที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีภวนิยมมีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจากในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เอื้ออำนวยให้หญิงบริการทางเพศที่ได้รับการสนับสนุนให้ตระหนักถึงความรู้สึก ไร้ความหมายที่เกิดขึ้นสะสมมาตั้งแต่มีอาชีพขายบริการทางเพศ ให้ได้ตระหนักด้วยตนเองว่าประกอบอาชีพนี้เพราะใคร ใครบ้างที่รับผลประโยชน์จากเรา เมื่อกลุ่มตอบมา เช่น พ่อแม่ สามีน และลูก ก็ให้กลุ่มได้คิดเองว่าเพราะฉะนั้นถ้าขาดเรายังมีบุคคลที่ต้องลำบาก แล้วต่อไปจะเป็นอย่างไร ทุกคนตอบพร้อมกันหมดว่าตนยังเป็นอะไรไม่ได้ตอนนี้ ก็มีสมาชิกกลุ่มคนหนึ่งบอกว่า แสดงว่าพวกเราก็น่าจะมีคุณค่าอยู่ ขอให้พวกเราจงภูมิใจ และตั้งหน้าตั้งตาหาเงินเมื่อมีเงินแล้วเราจะไปเปิดขายของชำที่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแฟรงเกิล (Frankl, 1967, p. 113) กล่าวว่าภาวะตนไร้ความหมายคือขาดการตระหนักถึงคุณค่าในชีวิต ขาดเป้าหมายในชีวิต รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ถูกทอดทิ้ง ท้อแท้ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544, หน้า 107) อธิบายว่าคนเรากล้ามีเป้าหมายชีวิตอยู่ตลอดเวลาแล้วจะไม่รู้สึกเบื่อหน่ายชีวิต เช่นเดียวกับที่นักภวนิยมเชื่อว่าชีวิตมนุษย์นั้นต้องการมีความหมายในตัวเอง แม้ในสถานการณ์ที่เป็นทุกข์ หากมนุษย์สามารถค้นพบความหมายในตนเองและ ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ก็จะทำให้สามารถเผชิญกับปัญหาได้ ดังนั้นหลังจากให้คำปรึกษาตามทฤษฎีภวนิยมแล้วจึงส่งผลให้หญิงบริการทางเพศมีคะแนนการมองเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลองเพิ่มสูงขึ้นจากในระยะก่อนทดลอง สอดคล้องกับงานวิจัยของเมเจอร์ (Majer, 1992, pp. 86-89) ที่ศึกษาผลการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มโตโกเทอราปีแนวการพบความหมายในชีวิตของผู้ติดสุราและยาเสพติด ผลการศึกษาพบว่ายังมีระยะเวลาการเข้าโปรแกรมกลุ่มโตโกเทอราปีนานเท่าใดก็ยังมีแนวโน้มที่จะพบกับ

ความหมายชีวิต ถึงแม้ผู้เข้าร่วมกลุ่มโลโกเทอราปีจะต้องเผชิญกับความทุกข์ทรมานที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในระหว่างบำบัดก็ตาม แต่พวกเขาจะรับรู้ความทุกข์นั้นอย่างมีความหมาย และอุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ (2539, หน้า 57-59, 66) ได้ศึกษาผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวโลกอสต่อการเพิ่มความเข้มแข็งในการมองโลกและการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ติดยา ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแนวโลกอสมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนการได้รับคำปรึกษาและเกิดการอยากสุรา

จึงสรุปได้ว่าการที่ผู้ดำเนินการกลุ่มได้ปล่อยให้สมาชิกได้ค้นหาความหมายในชีวิตของตนเองและรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนได้เลือกกระทำนั้น จะสามารถทำให้คะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของหญิงบริการทางเพศในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

5. หญิงบริการทางเพศที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวินิยมมีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ทั้งนี้เนื่องจากภายหลังที่หญิงบริการทางเพศได้รับคำปรึกษาตามทฤษฎีทวินิยมโดยผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่าชีวิตไม่ได้เป็นไปตามโชคชะตา เราเท่านั้นเป็นผู้ลิขิตชีวิตของตนเอง และให้ทุกคนได้เล่าให้กลุ่มฟังว่าชีวิตที่ผ่านมาที่มีความสุขที่สุด และชีวิตของตนเองจะเป็นอย่างไรต่อไป ผู้วิจัยให้กำลังใจว่าชีวิตทุกคนต้องเป็นไปได้อาเราตั้งใจจริงเป็นการส่งเสริมให้ตระหนักที่จะใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งเกิดการเรียนรู้ว่าสามารถค้นพบคุณค่า ความหมายของชีวิตได้ ทำให้เข้าใจและยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง รับรู้สถานการณ์ที่ประสบในทางบวกพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและมองเห็นตนเองเป็นคนมีคุณค่าไม่ดูถูกตนเอง แอนโทนอฟสกี (Antonovsky, 1982, pp. 20-22) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบของความเข้มแข็งในการมองโลก พบว่าองค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าความหมายว่ามีความสำคัญที่สุด เพราะถ้าไม่มีองค์ประกอบด้านนี้ความสามารถเข้าใจเหตุการณ์ ความสามารถในการจัดการชีวิตก็จะมีผลเพียงชั่วคราวเท่านั้น นอกจากนี้แนวทางการให้คำปรึกษาแนวโลโกเทอราปียังช่วยให้บุคคลได้พิจารณาอนาคตในลักษณะมีความหวัง ส่งผลให้การมองเห็นคุณค่าในตนเองคงทนในระยะติดตามผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิดดอน (Whiddon, 1983, pp. 34-39) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสต่อการพัฒนาตนเองด้านความประพฤติโดยใช้การประเมินผลแบบวัดพี ไอ แอล (Purpose in Life Test: PIL) ในนักโทษคดีอาชญากรรม จำนวน 20 คน อายุ 27-33 ปี ผลการศึกษาพบว่า ค่าคะแนนแบบวัด พี ไอ แอล ของนักโทษชายภายหลังเข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบโลกอสเพิ่มขึ้น การสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มพบว่า สมาชิกกลุ่มมีการพัฒนาตนเองด้านความประพฤติ และจากการติดตามผล 2 ปี พบว่าสมาชิกกลุ่ม 8 คน ที่เข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มเล็กประกอบอาชญากรรม โดยเด็ดขาด และอนุสรณ์ พงษ์สวัสดิ์ (2544, หน้า 82-88) ได้ศึกษาผลของกลุ่มโลโกเทอราปีต่อ

การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้ติดยาเสพติด ในศูนย์เกิดใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้เข้ากลุ่มโลกิเทพราปีมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้งในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

จึงสรุปได้ว่าการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีความนิยมถือได้ว่าเป็นการบำบัดทางจิตสังคม ซึ่งนับว่าเป็นยุทธวิธีที่ช่วยให้หญิงบริการทางเพศได้มีโอกาสพูดถึงประสบการณ์ที่น่าจดจำของตนเองในอดีต ก็จะทำให้หญิงบริการทางเพศเกิดการตระหนักในศักยภาพที่มีอยู่ของตนเอง จึงทำให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น

6. หญิงบริการทางเพศที่เข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีความนิยมมีการเห็นคุณค่าในตนเองระยะติดตามผลและระยะหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะตามแนวคิดพัฒนาการขั้นที่ 8 ของอีริกสัน ที่กล่าวว่า เมื่อบุคคลกลับไปตรวจสอบและตัดสินใจว่า ได้ใช้ชีวิตที่ผ่านมาของเขาได้ใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่า ได้ทำทุกอย่างที่ตนควรกระทำ ก็มักจะรู้สึกพึงพอใจในชีวิตของตนเอง รู้จักปล่อยวางอดีต รู้จักหาความสุขพอใจกับการมีชีวิต ยอมรับสภาพความเป็นอยู่ตามสภาพความเป็นจริง เกิดความมั่นคงทางจิตใจก็จะทำให้หญิงบริการทางเพศรู้สึกเป็นสุข ภาควิถีใจ ยอมรับในศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ อีกทั้งสัมพันธ์ภาพที่ได้รับจากสมาชิกกลุ่มยังทำให้หญิงบริการทางเพศรู้สึกว่า ยังมีคนสนใจ คอยให้ความห่วงใย รับรู้ในคุณค่า ของตัวเอง มีการเห็นคุณค่าในตนเองจึงก่อให้เกิดพลังที่จะดูแลใส่ใจในสุขภาพของตนเองโดยพบได้จากการพบกลุ่มครั้งที่ 8 เป็นการยุติการให้คำปรึกษาแต่ก่อนยุติได้ให้สมาชิกกลุ่มได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่ได้พบกันในเรื่องที่ผ่านๆ มา ทุกคนบอกว่าหลังจากเลิกพบกลุ่มแต่ละครั้งได้นำคำพูดที่ได้คุยกันกลับไปคิดและพิจารณาตน ทำให้มองตนเองดีขึ้น ซึ่งต่างกับแต่ก่อนไม่เคยได้รับแนวคิดใหม่ๆ และอีกอย่างกลุ่มผู้ประกอบอาชีพนี้ก็ไม่ค่อยจะมองหน้ากัน แต่หลังจากนี้ต่อไปพวกตนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นเพื่อนกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แล้วพวกตนก็เริ่มมีอายุมากขึ้นแล้วอาชีพนี้คงไม่เหมาะสม อยากมีอาชีพอิสระ เช่น ขายของชำ ขายกล้วยเตี๋ยเป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาของกมลพรรณ หอมนาน (2539, บทคัดย่อ) พบว่าการรับรู้สมรรถนะในตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเอง มุซเลนแคมป์ และเซย์เลสส์ (Muhlenkamp & Sayless, 1998, pp. 334-338) ศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติวิถีชีวิตที่จะส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดีของตนเองซึ่งจะช่วยทำให้มีความรู้สึกว่าตนเองจะควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ด้วยตัวเอง ลดการพึ่งพาผู้อื่นสอดคล้องกับไลนด์เบิร์ก และคณะ (Lindberg et al., 1990, p. 85) ที่เห็นว่าหากบุคคลใดมีความรู้สึกรู้ค่าในตนเองก็จะสามารถเผชิญโลกได้อย่างมั่นใจ พึงพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลใดประสบกับเหตุการณ์

ที่ทำให้บุคคลรู้สึกว่ามีขีดความสามารถไร้ประโยชน์ สูญเสียอำนาจ การเห็นคุณค่าในตนเองก็จะลดลงซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมของหญิงบริการทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงระยะเวลาของการเข้าร่วมกลุ่มหญิงบริการทางเพศจะมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น รู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น สอดคล้องกับความคิดวิกินส์ และกิลส์ (Wiggins & Giles, 1984, p. 18) ที่เห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีความเชื่อมั่นว่าจะดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมองโลกในแง่ดี พร้อมทั้งมีความรักมอบให้กับตนเองและให้กับผู้อื่นด้วย ซึ่งภายหลังการทดลองสิ้นสุดลงหญิงบริการทางเพศกลุ่มทดลองจะเกิดการรู้สึกว่าตนเองไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวเหมือนเก่าไม่รู้สึกเหงาเมื่อมีปัญหาหรือเกิดความคับข้องใจก็จะมีคนคอยอยู่เคียงข้าง ให้กำลังใจกัน ดูแลเอาใจใส่กันยังส่งผลให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองตามไปด้วย (Krishnasamy, 1996)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวินิยมสามารถช่วยให้หญิงบริการทางเพศมีความมั่นใจในคุณค่าของตนเอง เรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตต่อไปอย่างมีศักยภาพ ดูแลตนเองได้ดีขึ้น และยอมรับในสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกกลุ่ม ไม่มีการแก่งแย่ง ทำให้การดำเนินชีวิตอยู่ได้โดยไม่รู้สึกโดดเดี่ยวเหี่ยวเหี่ยวเพื่อแผ้วและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงทำให้คะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของหญิงบริการทางเพศในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 บุคลากรในทีมสุขภาพโดยเฉพาะพยาบาลที่ปฏิบัติงานในคลินิกการแพทย์สามารถนำโปรแกรมการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีทวินิยมไปใช้กับหญิงบริการทางเพศเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของหญิงบริการทางเพศที่มารับบริการในคลินิกการแพทย์

1.2 บุคลากรในทีมสุขภาพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย คลินิกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยเรื้อรัง สามารถนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีทวินิยม ไปประยุกต์ใช้กับผู้ป่วยโรคเรื้อรังเพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตตน

1.3 บุคลากรในทีมสุขภาพ โดยเฉพาะพยาบาลชุมชนสามารถนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีทวินิยม ไปประยุกต์ใช้กับผู้ติดยาเสพติด ผู้ทำผิดกฎหมาย เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มเยาวชนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

ควรศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีภวนิยมที่มีปัญหาทางด้านสังคมและครอบครัว เช่น เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หรือเด็กเร่ร่อนในสถานสงเคราะห์ ในนักโทษเรือนจำที่ใกล้จะได้รับการปลดปล่อย หญิงบริการทางเพศ สำหรับจำนวนครั้ง ระยะเวลาและระยะติดตามผล ควรเพิ่มจำนวนครั้งและระยะเวลาของการทดลองมากกว่านี้